

CZAS KOLEĐOWANIA

Kolędy to polskie nazwy pieśni kościelnych i domowych o Bożym Narodzeniu. Wywodzą się z hymnów łacińskich o narodzeniu Chrystusa. Komponowane były we Włoszech już w średniowieczu i rozpowszechniane w Europie przez rodziny franciszkańskie. Według legendy autorem pierwszej kolędy był św. Franciszek.

Najstarsze kolędy polskie, przełożone z pieśni łacińskich i czeskich, pochodzą z XV wieku. Zalicza się do nich „Zdraw bądź krolu anielski (rękopis z 1424 roku, przekład z języka czeskiego) oraz kolędę - chorał „Anioł pasterzom mówił” (przekład z łaciny).

W XVII i XVIII wieku rozwija się oryginalna, polska twórczość. W początkach XVII wieku powstaje kolęda „W żłobie leży”, do której słowa stworzył Piotr Skarga, a także utwory Hieronima Morsztyna i Wespazjana Kochowskiego.

Wiele popularnych kolęd powstało w wieku XVIII, m.in. „Gdy śliczna Panna”, „Jezus Malusieńki”, „Ach ubogi żłobie” oraz „Bóg się rodzi” (ta ostatnia - autorstwa Franciszka Karpińskiego z 1792 roku). Natomiast w XIX wieku powstaje pieśń Teofila Lenartowicza „Mizerna cicha stajenka licha”. Polskie kolędy śpiewano na melodię hymnów łacińskich, marszów, polonezów, tańców ludowych i kołysanek.

Począwszy od XVII wieku w utworach tych pojawiają się motywy folkloru polskiego. Najczęściej spotykanym jest wędrowka pasterzy do żłobka z pokłonem i darami dla małego Jezusa. Te wesołe i skoczne kolędy o tematyce pasterskiej, pełne realiów z życia codziennego i humoru - nazywamy pastorałkami.

Justyna Małecka

